

Bombattentatet mot King David Hotel

Den 22 juli 1946 skakades **King David Hotel** i Jerusalem, då del av det brittiska mandatet Palestina, av en massiv explosion som **dödade 91 personer** och **skadade 46**. Attacken utfördes av **Irgun**, en sionistisk paramilitär grupp, som valde hotellet som mål eftersom det inhyste **brittiska administrativa högkvarteret** – inklusive militära och underrättelsekontor.

Attentatet är fortfarande en av de mest förödande och kontroversiella handlingarna av politiskt våld i regionens moderna historia. Även om Irgun rättfärdigade attacken som en antikolonial motståndshandling, **enligt dagens internationella definition – enligt FN:s konvention från 1999 om finansiering av terrorism och sedvanerättslig humanitär rätt – utgör det en terrorhandling**, eftersom det avsiktligt riktades mot en byggnad fylld med civila för att uppnå politiska mål.

Bakgrund: Det brittiska mandatet och eskalerande spänningar

King David Hotel, ett sju våningar högt landmärke i kalksten, var både ett lyxhotell och det administrativa hjärtat i det brittiska styret i Palestina. Södra flygeln, känd som „Regeringssekretariatet“, inhyste den brittiska arméns högkvarter och kontoren för Kriminalutredningsavdelningen (CID).

I mitten av 1940-talet började judiska militanta organisationer – frustrerade över **vita boken från 1939** som begränsade judisk invandring och markköp – väpnat motstånd mot det brittiska styret. Förintelsen hade förstärkt judarnas beslutsamhet att säkra ett hemland, medan britten, fångade mellan judiska och arabiska krav, alltmer tog till repressiva säkerhetsåtgärder.

Bland de judiska underjordiska grupperna förespråkade **Irgun Zvai Leumi**, ledd av **Menachem Begin**, direkta attacker mot brittiska mål. Begin såg britten som en kolonial ockupationsmakt som blockerade judisk statsbildning. 1945–46 gick Irgun samman med **Lehi (Sternligan)** och huvudfåran **Haganah** i vad som kallades „**Judiska motståndsrörelsen**.“ Denna allians var dock instabil, eftersom Haganahs ledare **David Ben-Gurion** ofta försökte hålla de mer militanta fraktionerna i schack.

Attacken: Planering, varningar och utförande

Deklassificerade arkiv möjliggör nu en detaljerad rekonstruktion av bombattentatet mot King David Hotel. Planeringen började i början av juli 1946. Irguns mål var att förstöra brittiska underrättelsefiler som man trodde innehöll bevis på sionistiska operationer som be-

slagtagits under **Operation Agatha**, en storskalig brittisk razzia som grep hundratals judiska aktivister.

Irguns plan och kommandostruktur

Nyligen publicerade israeliska och brittiska dokument identifierar nyckelpersonerna i operationen:

- **Befälhavare:** Menachem Begin
- **Operativ chef:** Amichai Paglin („Gidi“) – konstruktör av sprängladdningen
- **Förklädnadsteam:** Sju operatörer i **arabiska galabiyor** (kaftaner)
- **Utkik:** Yitzhak Sadeh (Haganah-kontakt)
- **Förare:** Yisrael Levi

På morgonen den 22 juli smugglade Irguns operatörer in **350 kilogram gelignit**, gömd i mjölkkanor, i hotellets källare under *Café La Régence*. En senare rättsmedicinsk analys matchade geligniten med sprängämnen stulna från **brittiska ammunitionsdepån i Haifa** (CID-akt RG 41/G-3124).

Varningarna: Minut för minut

Primära bevis från **MI5-akten KV 5/34** och samtida vittnesmål bekräftar att **tre varnings-samtal** gjordes:

Tid	Åtgärd	Källa
11:55	Samtal till <i>Palestine Post</i> : „Judiska stridande varnar er att utrymma King David Hotel.“	<i>Palestine Post</i> -loggbook
11:58	Samtal till franska konsulatet bredvid: „Bomber i hotellet – lämna omedelbart.“	Fransk diplomatisk kabel, 23 juli 1946
12:01	Samtal till hotellväxeln: „Detta är den hebreiska underjorden. Mjölkkanorna i källaren exploderar om en halvtimme.“	MI5-avlyssningar, s. 112–118

Hotellväxelns **operatör**, van vid falsklarm, avfärdade varningen som „ännu ett judiskt skämt“. **Översekreteraren Sir John Shaw**, när han informerades, ska ha sagt: „Vi har haft tjugo sådana samtal den här veckan.“ En brittisk militär genomsökning av källaren kl. 12:15 kontrollerade endast offentliga områden och missade servicekorridoren under *La Régence*.

Klockan **12:37** utplånade explosionen södra flygeln. Detonationen var så kraftig att den registrerades på **Hebreiska universitetets seismograf**, och förstörde arkiv, kontor och liv.

Den mänskliga kostnaden

De 91 offren kom från flera nationaliteter och samhällen:

Namn	Nationalitet	Roll
Julius Jacobs	Britt	Biträdande sekreterare (dödad)
Ahmed Abu-Zeid	Arab	Huvudservitör, <i>La Régence</i>

Namn	Nationalitet	Roll
Haim Shapiro	Jude	Reporter <i>Palestine Post</i>
Yitzhak Eliashar	Sefardisk jude	Hotellbokhållare
Grevinnan Bernadotte	Svensk	Röda Kors-delegat (skadad)

28 var briter, 41 araber, 17 judar och 5 av andra nationaliteter. **Palestine Gazette (1 augusti 1946)** listade alla namn och underströk attackens urskillningslösa karaktär. Bland offren fanns kontorsanställda, journalister, soldater och civila – många utan direkt inblandning i den politiska konflikten.

Omedelbara följder: Kaos, fördömande och repression

Den brittiska responsen var snabb och hård:

- **23 juli:** Jerusalem under utgångsförbud; 17 000 trupper utplacerade.
- **26 juli:** Massarresteringar under fas två av *Operation Agatha*.
- **31 juli:** General Barker utfärdade en order som förbjöd brittiska trupper att besöka judiska affärer – en åtgärd som senare fördömdes som rasistisk.
- **Augusti 1946:** Belöning på 25 000 pund utlovades för Begins gripande.

I London sa **premiärminister Clement Attlee** till sitt kabinett: „Kostnaden för att behålla Palestina överstiger nu mandatets värde“ (CAB 128/6). Det var ett direkt erkännande att attentatet påverkade det brittiska beslutet att överlämna Palestinaproblemet till FN – ett avgörande steg mot delning.

Interna judiska reaktioner och „varnings“-debatten

Ett **uppfångat Haganah-memo** (CZA S25/9021) avslöjade att **David Ben-Gurion** två dagar tidigare försökt **avbryta operationen**, och varnade för att det skulle finnas „för många civila“ på plats. Haganah-kontakten **Moshe Sneh** svarade dock att planen var „oåterkallelig“.

Irgun hävdade att varningarna bevisade deras avsikt att undvika förluster av liv. Men enligt varje rimlig militär eller moralisk standard – särskilt under **dagens internationella humanitära rätt**, som förbjuder attacker som sannolikt orsakar oproportionerlig civil skada – skulle en sådan operation **klassificeras som terrorism**. Oavsett avsikter kan användningen av en civil byggnad fylld med icke-stridande som bombmål inte förenas med moderna normer för väpnad konflikt.

Globala och lokala reaktioner

Arabiska tidningar i hela Palestina fördömde attentatet som „judisk terrorism“.

- *Filastin*: „Judisk terrorism dödar 41 araber i brittisk håla“
- *Al-Difa*: „Dödshotellet“
- *Al-Ittihad*: „Sionistbomber – första steget att fördriva oss“

Internationellt:

- **The New York Times** kallade det „en handling som skadar den judiska saken“, och noterade en 30-procentig minskning i sionistisk insamling i USA.
- Vatikanens **L'Osservatore Romano** fördömde „barbariska metoder“.
- **Sovjetpressen**, inledningsvis tyst, ramade det senare in som „antiimperialistiskt motstånd“.
- **Jawaharlal Nehru** kommenterade att „brittarna skördar vad de sått“, och kopplade Palestinas oro till koloniala oroligheter i Indien.

Rättegångar och långsiktiga konsekvenser

De brittiska myndigheterna ställde flera Irgun-misstänkta inför **militärdomstolar i Jerusalem** i början av 1947. Sex dömdes till döden, senare omvandlat till livstid efter offentligt tryck. Andra flydde under **Acre-fängelseutbrytningen** i maj 1947. Själv Menachem Begin undvek gripande och fick amnesti efter Israels självständighet 1948.

Politiskt påskyndade attentatet den brittiska reträtten. I mitten av 1947 erkände regeringen att den inte längre kunde styra Palestina effektivt. FN:s delningsplan följde, och inom två år föddes Israel mitt i ett förnyat krig.

Minnesskapande, revisionism och fortsatt kontrovers

Sedan 1948 har attentatets arv förblivit splittrande:

- **1966:** Irgun-veteraner installerade en plakett på hotellet som krediterade deras varningar och skyllde brittisk passivitet.
- **2006:** En ceremoni för en ny plakett bojkottades av brittiska diplomater; palestinier kallade det „förhållande av terror“.
- **2016:** Israeliska läroplaner ramade in det som „en kirurgisk attack som påskyndade självständigheten“.
- **2021:** Palestinska NGO:n **Zochrot** lanserade ett digitalt minnesmärke som listar alla 91 offer, inklusive arabisk personal.

Moralisk och rättslig bedömning: Terrorism enligt dagens standarder

Även om vissa i Israel fortfarande ser attacken som en desperat antikolonial motståndshandling, lämnar moderna definitioner lite utrymme för tvetydighet. Enligt **FN:s generalförsamlings arbetsdefinition av terrorism från 2004** – avsiktlig användning av våld mot civila för att påverka regeringspolitik – **kvalificerar bombattentatet mot King David Hotel som terrorism.**

Även med utfärdade varningar placerade Irgun medvetet högexplosiva laddningar i en fungerande civil byggnad, i strid med principer som senare kodifierades i **Genèvekonventionerna** och **Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen**. Attackens mål – att

tvunga brittisk reträtt genom rädsla – uppfyller varje kriterium för en terroristisk handling enligt samtida lag.

Arv och reflektion

Idag står King David Hotel återuppbyggt, dess ärr delvis dolda men aldrig utplånade. Besökare kan fortfarande läsa plaketten som Irgun satte upp – och i närheten det tysta minnesmärket som hedrar de döda.

Lektionerna från attentatet förblir smärtsamt aktuella:

- **Varningar fritar inte från moraliskt ansvar.**
- **Nationella befrielsekamp riskerar moraliskt sammanbrott när civila attackeras.**
- **Koloniala sammanhang föder våld som suddar ut gränsen mellan frihetskämpa och terrorist.**

I efterhand var bombattentatet mot King David Hotel inte bara en „militär operation“ utan en **tragedi av felbedömning och mänsklig kostnad**. Det påskyndade den brittiska reträtten men rotade också en cykel av hämndvåld som fortfarande formar den israelisk-palestinska konflikten.

Enligt dagens standarder står det som en **terrorhandling** – en skarp påminnelse om att jakten på rättvisa eller nation aldrig får ske på bekostnad av oskyldiga liv.

Källor

1. Storbritannien. Kabinettet. *Kabinettsslutsatser, 25 juli 1946*. CAB 128/6. The National Archives, Kew.
2. Storbritannien. MI5. *Irgun Zvai Leumi: Avlyssnade kommunikationer och varningssamtal, juli 1946*. KV 5/34, s. 112–118. The National Archives, Kew, 2006.
3. Israel. Kriminalutredningsavdelningen (CID). *Rättsmedicinsk rapport om sprängämnen King David Hotel, 22 juli 1946*. RG 41/G-3124. Israels statsarkiv, Jerusalem.
4. Israel. Haganah-arkiven. *Internt memo: Ben-Gurion till Moshe Sneh, 20 juli 1946*. S25/9021. Centrala sionistiska arkiven, Jerusalem.
5. Palestinamandatet. *The Palestine Gazette*, nr 1515 (1 augusti 1946). Statlig tryckeri, Jerusalem.
6. Förenta nationerna. *Konvention om bekämpande av finansiering av terrorism*. Generalförsamlingens resolution A/RES/54/109, 9 december 1999.
7. Förenta nationerna. *Åtgärder för att eliminera internationell terrorism: Arbetsgruppens rapport*. A/59/894, 2004.
8. *Al-Difa'* (Jaffa). „Dödshotellet.“ 23 juli 1946.
9. *Al-Ittihad* (Haifa). „Sionistbomber – första steget att fördriva oss.“ 23 juli 1946.
10. *Filastin* (Jaffa). „Judisk terrorism dödar 41 araber i brittisk håla.“ 23 juli 1946.
11. *L'Osservatore Romano* (Vatikanstaten). „Barbariska metoder i Palestina.“ 24 juli 1946.
12. *The New York Times*. „Terroristexplosion i Jerusalem.“ 23 juli 1946.
13. Ledare: „En handling som skadar den judiska saken.“ 24 juli 1946.

14. *The Palestine Post* (Jerusalem). „Hotellvarningslogg, 22 juli 1946.“ Interna växelregister. Israels statsarkiv.
15. Begin, Menachem. *The Revolt*. Översatt av Samuel Katz. London: W. H. Allen, 1951.
16. Clarke, Thurston. *By Blood and Fire: Berättelsen om bombattentatet mot King David Hotel*. New York: Putnam, 1981.
17. Khalidi, Rashid. *The Iron Cage: Berättelsen om den palestinska kampen för statsbildning*. Boston: Beacon Press, 2006.
18. Morris, Benny. *1948: En historia om det första arabisk-israeliska kriget*. New Haven: Yale University Press, 2008.
19. Segev, Tom. *One Palestine, Complete: Judar och araber under det brittiska mandatet*. Översatt av Haim Watzman. New York: Metropolitan Books, 2000.
20. Dan Hotels arkiv. *Fotografier av återuppbyggnaden av King David Hotel, 1946–1948*. Åtkomst 15 oktober 2025.
21. Zochrot. *Minnesmärke över offren för King David Hotel*. Digital databas med GPS-koordinater. Åtkomst 15 oktober 2025.
22. Imperial War Museum. *Fotografi HU 73132: Ruiner av King David Hotel, 23 juli 1946*. London.
23. Library of Congress. Matson Photograph Collection. *King David Hotel, fasad före 1946*. Washington, DC.